

June 01, 2006

Is het OK om tafelresten aan een hond te voeren?

De mens heeft zijn honden altijd gevoerd met zijn afval. Dat was al zo toen onze voorouders nog in grotten woonden. Tegenwoordig doen we het nog steeds, door brokken te voeren. Dit afval is echter heel anders...

En dat geldt ook voor het antwoord op deze vraag.

Wat we kunnen leren van de wolf en de geschiedenis

In het boek ["De natuurlijke voeding van de wolf – een richtlijn voor de voeding van onze honden?"](#) wordt uitgebreid ingegaan op het aas eten van wolven. Het zijn ware opportunisten als het op eten aankomt. Toch is aas eten niet hun voedselvoorkeur en is het niet hun belangrijkste voedingsbron, behalve wanneer er geen ander voedsel te vinden is.

Ook weten we niet in hoeverre aas eten waardevolle of belangrijke voedingsstoffen levert aan de wolf. Misschien wel – en misschien niet. Het enige dat we zeker weten, is dat het geen kwaad kan voor de wolf en dat wolven inderdaad kunnen overleven op niets anders dan aas eten.

Onze honden behoren tot dezelfde diersoort, maar ze leven niet in dezelfde omstandigheden. Een belangrijk gevolg hiervan is dat ze veel minder eten dan wolven. Dit is een probleem. Het betekent dat de mate van tolerantie van voedsel dat wel energie levert maar niet veel voedingsstoffen, bij de hond anders is. De wolf kan het zich veroorloven om veel voedsel te eten met een marginale voedingswaarde, omdat hij de overbodige energie wel verbrandt. Door meer te eten, zorgt hij voor voldoende mineralen in zijn lichaam waar verder moeilijk aan te komen is. Wolven zijn 16-18 uur per dag in beweging... Honden verbruiken veel minder energie en hebben voedsel nodig met veel meer voedingswaarde dan waar een wolf mee toe kan.

Tijdens het domesticatieproces hebben honden hoogstwaarschijnlijk het afval van de mens gegeten – en dat bestond niet uit zijn waardevolle, gekookte voedsel of de groente die hij met veel moeite bij elkaar gezocht had. Het belangrijkste afval bestond uit de ingewanden en botten van de dieren die hij gedood had. Het concept van de gezelschapshond is pas 400-500 jaar geleden ontwikkeld – een zeer korte periode in de algehele domesticatie. In feite niet meer dan 3%... Evolutionair gezien is dit niet voldoende om meer dan slechts een *tolerantie* van onnatuurlijke voeding tot stand te brengen.

De definitie van "tafelresten"

Als tafelresten samengesteld zijn uit vet, kraakbeen en botten met wat vlees er aan, die je wegsnijdt van het vlees dat je voor jezelf klaarmaakt zodat je ze rauw aan de hond kunt geven, is er geen enkele reden waarom ze geen deel zouden kunnen zijn van het eten van je hond. Dan zijn ze gewoon onderdeel van zijn rauwe voeding. Toch zou de naam "keukenresten" toepasselijker zijn, want ze zijn ontstaan tijdens het klaarmaken van de maaltijd voor de mens.

Voor de meeste mensen zijn tafelresten echter de restanten van hun eigen maaltijd. Het grootste deel bestaat uit gekookt voedsel, met af en toe wat rauwe salade of andere groente. Er zit over het algemeen weinig tot geen vlees in deze etensresten, maar wel veel koolhydraatrijke groente, gekookte granen en jus – en meestal veel verhit vet, dat net zo ongezond is voor je hond als voor jou...

Wat zijn de voordelen?

De mens heeft er financieel baat bij om tafelresten te voeren – en: het dient zijn gemak.

De waarde voor de hond hangt sterk af van de tafelresten in kwestie. Wat er ook in zit, alleen al door het feit dat ze over het algemeen gekookt zijn is de voedingswaarde enorm beperkt. Koken vernietigt veel waardevolle voedingstoffen – en er ontstaan geen nieuwe. Toch kunnen de overgebleven voedingstoffen in gekookt, plantaardig materiaal beter verwerkt en benut worden door de hond, vooral de mineralen.

Dit betekent dat tafelresten op zijn best een goedkope en gemakkelijke energiebron zijn en misschien ook nog een waardevolle bron van bepaalde mineralen. Kalium is een goed voorbeeld van een mineraal dat over het algemeen heel weinig in vlees en meer dan voldoende in groente zit. Er zijn veel meer voorbeelden, maar die zijn afhankelijk van de groentesoort, waar ze geteeld is en de vleesproducten waar je over kunt beschikken! Het getuigt van incompetentie om de potentiële waarde van groente, ook gekookte groente als goede bron van bepaalde mineralen, naast je neer te leggen. Het is echter bijna onmogelijk om hier zinvolle en eenvoudige standaard richtlijnen voor te geven, zonder nader onderzoek en meer details over de voedingsmiddelen waar je aan kunt komen. Er zijn te veel variabele factoren die ook een rol spelen.

Wat zijn de nadelen en het risico?

Honden halen niet veel voedingswaarde uit rauwe groente, omdat het cellulose in de plantvezels met de ontlasting weer naar buiten komt, met de voedingstoffen die in de plantencel kunnen zitten. Toch halen honden wel iets uit plantaardig voedsel, al is het beduidend minder dan de 90-95 procent die ze verteren en opnemen van vlees en dierlijk vet. Het is niet correct om te stellen dat honden "niets van waarde" kunnen halen uit groente, hoe populair deze opvatting ook is in de kringen van de fanatieke voeders volgens het "prooidier model".

Het grootste probleem met tafelresten is dat, afhankelijk van wat er in zit, ze zelden meer zijn dan goedkope vulmiddelen die letterlijk de plaats innemen van voedingsmiddelen die wel waarde hebben. Hierdoor ontstaat een potentiële kans op ondervoeding. En dat is het grootste probleem.

Wat is het advies?

Als het om "keukenresten" gaat, is er geen enkel probleem om dit afval te gebruiken als hondenvoer. Ze zijn waardevol voor de hond en gemakkelijk in te voegen in het totale voerplan met goed gebalanceerde, rauwe voedingsmiddelen.

Ik raad je echter aan om wat voorzichtiger te zijn met gewone tafelresten, omdat de voedingswaarde over het algemeen veel lager is dan van rauwe voeding. De meeste voedingsstoffen zijn vernietigd bij het verhitten. De meeste honden tolereren gekookt voeding heel goed, maar dat betekent nog niet dat ze enige waarde hebben.

Dat gekookte voeding een grote *aantrekkingskracht* uit kan oefenen op honden telt ook niet mee – omdat ze er niet waren tijdens de evolutie toen de instincten van de hond ontwikkeld werden.

Ik wil geen limiet geven van de hoeveelheid laagwaardige voeding, die je aan je hond kunt geven. Ook vind ik het niet gerechtvaardigd om het flink op te kloppen met fanatieke, hysterische uitlatingen. Door mijn jarenlange ervaring weet ik dat de meeste honden heel goed met tafelresten kunnen omgaan, vooral als er niet te veel van gegeven wordt. En dit beantwoordt, uiteraard, aan onze verwachtingen, als we weten dat honden al eeuwenlang gefokt zijn om ze te tolereren!

Het probleem is dat de consequenties die mogelijk zijn, ook afhankelijk zijn van andere factoren. Als jij over het algemeen super voeding aan je hond geeft, zal een aanmerkelijke hoeveelheid waardeloos voedsel geen enkel verschil uitmaken. Trouwens, niet alle tafelresten zijn waardeloos zoals ik al aangaf - en dat geldt vooral voor gekookte groente.

Maar als de voeding die je aan je hond geeft nog net op de grens van "goed" zit, is het niet verantwoord om de waardevolle voedingsstoffen met 30 procent te verlagen.

Daarom zijn er in ["Rauwe voeding voor honden – het ultieme naslagwerk voor hondenbezitters"](#) geen aanbevelingen te vinden over het gebruik van tafelresten. Ik wil het idee om door te gaan met het voeren van ons afval aan honden niet promoten. Aan de andere kant vind ik dat een verantwoordelijke rauwe voerder geen waardevolle resten hoeft weg te gooien, die een redelijke aanvulling op de maaltijd van de hond kunnen zijn! Deze beslissing moet iedereen zelf nemen op basis van een goed begrip van de betreffende situatie. De classificatie "tafelresten" voor alle tafelresten is niet voldoende om een basis te zijn voor een verantwoorde beslissing!

De definitie van "tafelresten" is gewoon niet goed genoeg om aanbevelingen te doen, die overal toegepast kunnen worden. Zelfs als dat wel zou kunnen, zouden de voordelen in de meeste gevallen twijfelachtig zijn, terwijl de nadelen voor de hand liggen.

Twee voorbeelden:

1. Wanneer 30 procent van de voeding van je hond bestaat uit gekookte rijst of pasta die je overhoudt van je eigen eten, is dit volgens mijn standaard niet acceptabel. Gooi die rommel alsjeblieft in de vuilnis, waar het thuishoort! 95 procent koolhydraten, zonder enige verdere voedingswaarde van belang. Het is gewoon "energierijke vulling". Als je dit spul als voeding kiest, moet je er rekening mee houden dat er voedingstekorten kunnen zijn die aangevuld moeten worden met goede voedingsmiddelen ter compensatie. Wanneer je

hond over het algemeen goed te eten krijgt, zou het geen probleem hoeven te zijn, maar als jij iemand bent die denkt dat kippennekken en ruggen "gebalanceerde voeding van rauwe botten met vlees" zijn, zou je wel eens op weg kunnen zijn naar een paar goede doktersrekeningen...

2. Wanneer je een stoofpot maakt met allerlei "goed spul" er in, misschien zelfs met groente, is er geen enkel probleem om dat aan de hond te geven, zolang het geen gewoonte wordt om het elke dag te doen! Dan nog is het geen algemene aanbeveling van mijn kant. *Ja*, het risico dat je op je dak krijgt, *zou* verwaarloosd kunnen worden als je goed zit met de balans van de voeding, met veel waardevolle, rauwe grondstoffen van verschillende oorsprong. En *nee*, dat risico *zou* onacceptabel kunnen worden als je mogelijkheden om een gebalanceerd en gevarieerd menu samen te stellen beperkt zijn. *De enige, acceptabele uitzondering is, dat je weet dat er bepaalde mineralentekorten in de voeding zijn die je over het algemeen aan je hond geeft. En dat je deze bewust toevoegt door middel van gekookte groente, waar je voldoende van gemaakt hebt. Jouw mineralenbehoefte komt overeen met die van je hond! Dan je ben je wel een uitzonderlijk iemand – maar voor zo iemand zou ik het precies zo aanraden!*

Over het algemeen kun je zeggen dat een eenvoudig antwoord op de vraag over het voeren van tafelresten alles te maken heeft met deze wijze woorden van Albert Einstein:

"Maak alles zo eenvoudig mogelijk, *maar niet eenvoudiger.*"

Mogens Eliassen

Mogens Eliassen draagt de titel mag. scient. degree (vergelijkbaar met Ph. D. in de VS) in de chemie van de Århus University, Denemarken, en heeft een uitgebreide opleiding genoten als officier in het leger en in bedrijfsvoering. Hij heeft vanaf 1970 gewerkt met honden, hondenbezitters, hondentrainers en dierenartsen. Veel van dit werk had te maken met educatie en educatieve plannings en als adviseur van hondenbezitters en hondensportverenigingen. Hij is een sterke voorstander van respect voor de aard van de hond die een gedomesticeerde wolf is en heeft een aantal boeken en video's uitgegeven over onderwerpen die te maken hebben met honden, hondentraining, hondengedrag en op een verantwoorde manier voor honden zorgen. Hij geeft een nieuwsbrief uit "[The Peeing Post](#)" met tips en adviezen over allerlei zaken die te maken hebben met honden. De Nederlandse vertaling heet De PisPaal en kan verkregen worden door je aan te melden op <http://groups.yahoo.com/group/Pispaal>.

[Stuur een mail naar contact@k9joy.com](mailto:contact@k9joy.com) voor meer informatie over Mogens Eliassen en links naar andere artikelen van hem.